

RP 98/2012 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om temporär ändring av 49 § i universitetslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att universitetslagen ändras så att den årliga höjningen enligt universitetsindexet inte ska göras i det anslag i budgeten som ska anvisas universitetet år 2013.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2013 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2013 och gälla till och med den 31 december 2013.

MOTIVERING

1 Nuläge och föreslagna ändringar

Enligt 49 § 2 mom. i universitetslagen (558/2009) höjs, med undantag av poster av engångsnatur, det anslag som årligen anvisas universiteten i statsbudgeten så att det motsvarar den årliga höjningen av kostnadsnivån enligt universitetsindexet. Universitetsindexet består av det allmänna förtjänstnivåindexet, konsumentprisindexet och partiprisindexet. Genom att beakta höjningen av kostnadsnivån strävar man efter att säkerställa att universitetens anslag räcker för att täcka den allmänna höjning av kostnadsnivån som är oberoende av universiteten.

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Jyrki Katainens regering riktas utgiftsbesparingar för att balansera statsfinanserna också mot universiteten. I statsrådets rambeslut för statsfinanserna den 5 oktober 2011 gällande åren 2012—2015 har man för universitetens del beaktat den årliga utgiftsbesparingen på 86,2 miljoner euro. Besparingen realiseras fullt ut 2014. En del av besparingarna förverkligades år 2012 genom att beakta höjningen med endast hälften av höjningen av kostnadsnivån enligt universitetsindexet (lag om temporär ändring av 49 § 2 mom. i universitetslagen 1324/2011, RP 79/2011 rd). I statsrådets rambeslut för statsfinanserna den 4 april 2012 gällande åren 2013—2016 fastställde man de tidigare utgiftsinbesparingarna och fattade beslut om nya utgiftsinbesparingar som innefattar frysning av universitetsindexet för år 2013.

För att förverkliga utgiftsinbesparingarna som angetts i regeringsprogrammet och rambesluten för statsfinanserna föreslås det i propositionen att universitetslagens 49 § 2 mom. inte tillämpas under år 2013.

2 Propositionens konsekvenser

Propositionen gäller endast ändringar i kostnadsnivån för år 2013. Propositionen gäller inte regleringen av skillnaden mellan förändringarna i den faktiska kostnaden och den uppskattade kostnadsnivån för år 2011 som ska betalas år 2013. Förändringen i universitetsindexets beräknas vara 2,5 procent år

2013. Förändringens effekt på anslaget är 42 956 000 euro. Den anslagsminskning på 42 956 000 euro som ska göras 2013 på basis av frysningen av universitetsindexet kommer att synas på motsvarande sätt i anslagsnivån även för de följande åren. Det anslag enligt 49 § 1 mom. i universitetslagen som anvisats universiteten föregående år höjs med undantag av poster av engångsnatur i enlighet med den årliga höjningen av kostnadsnivån enligt universitetsindexet, vilket betyder att frysningen av indexet även påverkar anslagsnivån för kommande år. Förutom att den framtida anslagsnivån sjunker, leder frysningen av indexet även till ett bortfall på ca 1 074 000 euro om året. Ändringen av universitetslagen innebär också att beaktandet av skillnaden mellan förändringarna i den uppskattade och den faktiska kostnadsnivån för år 2013, enligt 9 § i statsrådets förordning om universiteten (770/2009), inte görs år 2015.

Den statliga finansieringen av universitetens verksamhet uppgår i budgetpropositionen för år 2013 till 1 851,9 miljoner euro efter frysningen av indexet.

Man uppskattar att frysningen av universitetsindexet, som är av engångsnatur, inte äventyrar utvecklingen av universitetens verksamhet på lång sikt. En minskning av kostnaderna för verksamheten på det sätt som föreslås i propositionen förutsätter dock strategiskt välriktade strukturella utvecklingsåtgärder och en effektivisering av verksamheten.

3 Beredningen av propositionen

Propositionen hänför sig till utgiftsinbesparingarna enligt statsminister Jyrki Katainens regeringsprogram. Propositionen har beretts vid undervisnings- och kulturministeriet.

Propositionen har sänts på remiss till universiteten, statsrådets kansli och finansministeriet. Utlåtanden om propositionen lämnades av 14 universitet, statsrådets kansli, Suomen Ylioppilaskuntien Liitto (SYL) ry, Finlands Studentkårers Förbund (FSF) rf och Siivistystyönantajat ry, Bildningsarbetsgivarna

rf. Den största delen av universiteten, Suomen Ylioppilaskuntien Liitto (SYL) ry, Finlands Studentkårers förbund (FSF) rf och Sivistystyönantajat ry, Bildningsarbetsgivarna rf motsatte sig propositionen då de ansåg att den äventyrar forsknings- och utbildningssystemets funktionsförmåga samt försvårar universitetens verksamhet och möjligheten för dem att nå sina målsättningar. Man ansåg det vara viktigt att universitetsindexet beaktas fullt ut från och med år 2014. Helsingfors universitet ansåg dessutom att grundlagsutskottets utlåtande om lagstiftningsordningen för lagen ska inbegäras.

4 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för år 2013 och avses bli behandlad i samband med den.

5 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2013. Lagen föreslås vara temporär och gälla till och med den 31 december 2013.

6 Förhållande till grundlagen

Propositionen gäller universitet vars självstyrelse har tryggats genom 123 § i grundlagen. I samband med universitetsreformen utvidgade grundlagsutskottet tolkningen av självstyrelsen genom att särskilt betona universitetens ekonomiska självstyrelse (GrUU 11/2009 rd). Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande (GrUU 37/2009 rd) behandlat universitetens självstyrelse även i anslutning till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om beskattning av universiteten (RP 244/2009 rd). I sitt utlåtande konstaterade grundlagsutskottet att med anledning av grundlagens 16 § 3 mom. och 123 § 1 mom. är det viktigt att staten inte t.ex. genom lagstiftningsåtgärder försvagar universitetens förutsättningar att utföra de uppgifter som ålagts dem i universitetslagen.

Ändringar i det anslag som staten anvisar universiteten kan inte anses kränka universitetens självstyrelse, i synnerhet när det är fråga om nedskärningar som kan ses som måttfulla i förhållande till anslaget storlek. Lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om temporär ändring av 49 § i universitetslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas temporärt till 49 § i universitetslagen (558/2009) ett nytt 7 mom. som följer:

49 §

*Grunderna för fastställande av den statliga
finansieringen*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2013
och gäller till och med den 31 december
2013. Åtgärder som krävs för verkställighe-
ten av denna lag får vidtas innan lagen träder
i kraft.

Bestämmelserna i 2 mom. tillämpas inte
under år 2013.

Helsingfors den 17 september 2012

Statsministerns ställföreträdare, finansminister

JUTTA URPIILAINEN

Undervisningsminister *Jukka Gustafsson*